

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
ikrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
vzaniša in reklamacije
pošiljajo se
upravnističu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridene
primerena poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nepraznovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
oceno posilani knjige
se ne vračajo.

Sesta skupščina

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Gorici.

(Dalje.)

Besedo dobi g. Medvešček k poročilu: „O preosnovi učnih knjig za slovenske ljudske šole“.

„Slavni zbor!“

„Najboljše je za mladino komaj dobro“.

Kar je oraču dober plug, koscu sklepana kosa, drvarju ostra sekira, rokodelcu primerno orodje, to in še veliko več je učitelju in učencu dobra učna knjiga. Dobro orodje olajšuje delavcu delo; izdelek, kateri se izdela s pomočjo dobrega orodja, pač se odlikuje po ličnosti. Dobra učna knjiga olajšuje učitelju težavno in trudapolno poučevanje, učencu pa nadležno učenje; vspah, katerega rodi šola z dobrimi učnimi knjigami, pa je večji. Dobra učna knjiga budi v učenci veselje do učenja, brez katerega je učiteljev trud večkrat prazno delo. Čemu bi dalje govoril, saj se itak strinjamo vsi v tem, da so učne knjige najvažnejše učilo in da kolikor boljše so učne knjige, toliko boljše, toliko gotoveje se doseže namen ljudske šole, te najvažnejše ustanove novega veka.

Dekle, v katerem se veliko govori — pravijo — da ni veliko vredno. Ako bi veljalo to tudi o sedanjih učnih knjigah za slovenske ljudske šole, potem gotovo tudi one niso najboljše ter potrebujejo nujne preosnove. Kolikor se je že govorilo in pisalo o naših učnih knjigah! Naj navedem le nekoliko primerov. 1. Glasilo naše „Zaveze“ vrli — „Popotnik“ — priobčil je leta 1891. dvojce razprav in sicer: „Nekaj opazk k preosnovi Začetnice“ ter „Nekoliko besedi o premembi naših beril“. V poslednji razpravi beremo: „Čeprav so naša slovenska berila sestavljena na podlagi splošnih učnih načrtov, če tudi so jih sestavljali in pregledovali odlični in praktični šolniki, vendar so nam večletne skušnje pokazale, da so še v marsičem pomanjkljiva ter predrugačbe in zboljšanja potrebna“. V daljši specijelni razpravi etičnih sestavkov naših beril je dokazal pisatelj gosp. Anton Kosi, da je v berilih mnogo takih sestavkov, ki ne sodijo v ljudsko-šolsko knjigo — ne po obliki, ne po vsebini — kajti „za mladino je najboljše komaj dobro“. 2. Dalje so učiteljske konference širom slovenske domovine obravnavale vprašanje o naših učnih knjigah ter prišle do sklepa, da sedanje naše učne knjige so potrebne preosnove. a) V deželni učiteljski konferenciji v Gradcu l. 1892 je vrli poročevalec g. Fr. Praprotnik obsodil sedanje ljudsko-šolske slovnice kot pomanjkljive, nepravilno sestavljene ter razvil načela, kakšne naj bodo slovnice, da bodo odgovarjale — ne slovničarjem — ampak namenu ljudske šole — da

pripravljajo učence za spisje, kajti spisje je zrealo, v katerem se najbolj kaže, kaj in koliko je vredna šola. — b) Deželna učiteljska konferencija v Gradci je tudi sprejela predlog g. Robiča, ki se glasi: „Z ozirom na to, da so se spodnje-štajerske okrajne učiteljske konferencije v letih 1888. in 1891. bavile z vprašanjem o premembi beril — in da so dotični predlogi pri vis. dež. vladi — naj se vis. c. kr. dež. šolski svet naprosi, da na višjem mestu priporoča: 1. da se slovenske čitanke na podlagi predlogov okr. učit. konferencij prej ko prej predelajo; 2. da dotični gospodje spisovatelji pri predelovanju knjig te predloge tudi v poštev jemljejo in se po možnosti na nje ozirajo“. c) Deželna učit. konferencija v Ljubljani l. 1891. je sprejela sledeči predlog: „Šolske knjige — berila — naj se preosnujejo. C. kr. dež. šolski svet naj skliče enketo, kateri naj se predložijo mnenja okr. učit. konferencij“. d) Kako pa je na Primorskem? Ali je tukaj učiteljstvo zadovoljno sè sedanjimi učnimi knjigami? Odgovor je kratek: Razlogov imamo dovolj, da smo Primorci še manj zadovoljni kakor sosedje naši. Letos bode dež. učit. konferencija v Gorici, katera gotovo izreče svojo nezadovoljnost. Okrajne učit. konferencije pa so — sestavljaje podrobne učne načrte — naletale na velike pomanjkljivosti sedanjih knjig ter različno sklepale o vpeljavi učnih knjig v posamezne razrede in skupine. V goriškem okraju n. pr. se je odstranila „Začetnica“ ter se mesto nje uvedel Praprotnikov „Abecednik“ za 1. šol. leto, drugo berilo za 2. in 3. šol. leto, tretje berilo za 4., 5., 6. leto na jednorazrednicah; četrto berilo pa za 6. šol. leto na večrazrednicah — a priznalo se je takrat že, da je taka upeljava v protislovju z učnimi načrti. V drugih okrajih postopalo se je drugače, a nedostatek je bil isti, kajti sedanje učne knjige ne odgovarjajo našim učnim načrtom.

Je-li treba še kaj več dokazov: Ako velja kje pregovor: „Vox populi, vox dei“ — velja gotovo tukaj: glas slovenskega učiteljstva iz raznih pokrajin je pravi glas, ki tirja več kot opravičeno: Slovenske učne knjige naj se preosnujejo!

Kdo je najbolj opravičen, da preosnuje učne knjige za slovenske ljudske šole? Jedino pravi odgovor bi bil pač: Ljudsko-šolski učitelj. Gotovo je na pravem mestu tudi tukaj Prešernov izrek: „Le čevlje sodi naj kopitar“! Ako se hoče doseči kaj praktičnega, ki bode odgovarjalo vsestranskim potrebam naše ljudske šole, gospoda moja, izročiti bi se imelo delo le praktičnemu mojstru — ljudskemu učiteljstvu. Drugače bodo naše knjige odgovarjale morda — kakor je prav rekel g. Fr. Praprotnik o slovnici — slovničarjem; jaz dostavim še: Berila v prirodoznanskem delu — prirodoznancem, v zemljepisno-zgodovinskem delu — zgodovinarjem itd. a ljudskošolskemu namenu bodo težko bolje odgovarjale, kakor odgovarjajo sedanje. V dokaz svoje trditvi naj navedem samo dež. šol. nadzornika dr. Jarca, kateri je pri dež. učit. konferenciji v Gradci l. 1892. pritrdil temu mnenju, rekoč, da je tudi njegovo prepričanje, da se ima predelovanje šol. knjig vršiti po učiteljstvu.

Ni moj namen, ne slavnega glavnega zbora naše „Zaveze“, da bi se razpravljalo o podrobnostih gledé na preosnovo učnih knjig, kajti v to so poklicane okrajne učiteljske konferencije, katere so večinoma že izvršile svojo nalogo. Vendar se mi zdi potrebno, da nekaj spregovorim o splošnem načelu, katero se glasi: Posamezne knjige naj odgovarjajo zmožnostim otrok, katerim so namenjene gledé na jezik in vsebino, učnim načrtom posameznih slovenskih pokrajin in uredbi naših šol. Gospoda moja, koliko bi se dalo tukaj povedati, kakó grešé sedanje naše knjige proti temu načelu, a nočem s tem zgubljati časa, kateri je kratko odmerjen glavnemu zborovanju naše „Zaveze“. Omejil sem se le na kratke stavke.

Da bi učne knjige vsestransko odgovarjale omenjenemu načelu, morali bi imeti toliko knjig, kolikor let hodijo otroci v šolo. Z ozirom pa na to, da je na Slovenskem

prav malo takih šol, kjer bi se otroci vsakega šol. leta posebej poučevali — v posebnem razredu ali skupini — zato je potreba vsaj petero knjig — beril — (brez knjig za veronauk in računstvo, za kar naj ostanejo posebne knjige). Berila so največje važnosti, kajti berilo bodi učencu „knjiga za vse“ in obsegaj: 1. leposlovno tvarino: pesmi — vse pesmi za petje —, povesti, basni, itd.; ker je tej tvarini glavni namen vzgoja, bodi z vso skrbjo izbrana; 2. nazorni nauk ali realije: tvarino iz prirodznanstva in zemljepisja — zgodovine. Pri tem bi želeli nekaj slik in zemljevidov; 3. slovnico in spisje tako združeno, da bi slovnični pouk bil le navod in podlaga važnemu predmetu — spisju. Le „peto berilo“ imej popolno spisje t. j. potrebne opravilne sestavke. Petere knjige — berila — bi rabile tako-le, kar jedino odgovarja uredbi naših šol na Primorskem:

Eno-dvo-trirazrednicam	za 1. šol. leto — Prvo berilo (Abecednik)	} V kolikem obsegu je odvisno od števila razredov. Kolikor več razredov je šola, toliko več tvarine bi vzela.
	„ 2. in 3. „ „ — Drugo „	
	„ 4. „ 5. „ „ — Tretje „	
	„ 6. „ „ — Četrto „	
Stirirazrednicam	„ 1. „ „ — Prvo „	} vsa tvarina.
	„ 2. „ „ — Drugo „	
	„ 3. in 4. „ „ — Tretje „	
	„ 5. „ 6. „ „ — Četrto „	
Petrazrednicam	„ 1. „ „ — Prvo „	} vsa tvarina.
	„ 2. „ „ — Drugo „	
	„ 3. in 4. „ „ — Tretje „	
	„ 4. „ 5. „ „ — Četrto „	

Sestrazrednicam za prva štiri leta bi rabile prve štiri knjige; za 5. in 6. šolsko leto bi rabilo četrto berilo le za leposlovni del, kajti za realije se smejo rabiti posebne knjige.

Za 7. in 8. šol. leto — t. j. za nadeljevalni tečaj — bi se rabilo „Peto berilo“.

Gledé na jezik velja načelo: Jezik v knjigah ravnaj se po obsegu slovničnega pouka. Prvo in drugo berilo, katero v slovničnem in spistem delu obravnavaj o golem stavku, bodi sestavljeno večinoma iz golih stavkov; tretje berilo, katero obravnavaj v razširjenem stavku, bodi sestavljeno večinoma iz razširjenih stavkov; četrto berilo, katero obravnavaj v zloženih stavkih, bodi sestavljeno iz večinoma takih stavkov.

Gledé na realije odgovarjajo sedanja berila dovoljno v prirodznanstvem delu, nikakor pa ne v zemljepisno-zgodovinskem delu, kjer nikakor ne odgovarjajo načelu, da je treba prehajati od znanega do neznanega ter da morajo zgodovinske slike biti v zvezi z zemljepisnim poukom. Pristaviti bi bilo še, da morati tretje in četrto berilo obsegati tvarino o domačih slovenskih deželah ter da živo potrebujemo zemljevid slovenske zemlje.

Gledé na računice je „Zaveza“ že izrekla svoje mnenje, zato naj pristavim le to, da se morajo gledé na oblikoslovje vjemati vse računice z učnimi načrti ne le „Peta računica“, kakor doslej ter da bi številke v „Prvi računici“ bile večje, kakor so n. pr. črke v Abecedniku.

Gledé na knjige za veronauk rečem samo: Slovensko učiteljstvo, katero s č. gg. kateheti dobro vé, kolike preglavice provzročajo učenje veronauka slov. mladini, prosi lepó: Preskrbite iz c. kr. zaloge šol. knjig boljših katekizmov, kakor so sedanjí, v katerih je jezik tak, da ne zasluži imena — slovenski!

Konečno naj še dodam: Vse učne knjige za slov. ljudske šole naj izdaje c. kr. zaloga šol. knjig, ker drugače je z ubogimi učenci neprenosljiv križ. Postavna določba, da morajo občine skrbeti za učila ubogim učencem, je pač le na papirji. Poleg tega imajo že zdaj knjige iz c. kr. zaloge šol. knjig boljši papir, kakor od privatnih založnikov. Končam pa z nasvetom, da večino tvarine naj se vzame iz sedanjih knjig, le predelati jo je treba ter primerneje razdeliti.

Dovoljujem si le še prebrati svoje stavke.

1. Učne knjige so najvažnejše učilo.
2. Sedanje učne knjige so potrebne preosnove.
3. Preosnova naj se izvrši po ljudsko-šolskem učiteljstvu.
4. Posamezne knjige naj odgovarjajo zmožnostim otrok, katerim so namenjene gledé na jezik in vsebino, učnim načrtom posameznih slovenskih pokrajin in uredbi naših šol — torej:

a) Potreba je petero beril, katera naj obsegajo: leposlovno tvarino, nazorni nauk ali realije in slovnico s spisjem.

b) Gledé na jezik naj prevagujejo v Prvem ali Drugem berilu goli stavki, v Tretjem berilu razširjeni, v Četrtem berilu zloženi stavki.

c) Gledé na realije odgovarjajo sedanja Berila v prirodoznanskem delu dovoljno; nikakor ne v zemljepisno-zgodovinskem delu, kjer naj velja načelo: od znanega do neznanega in zgodovinske slike naj se naslanjajo na zemljepis. Potreben je zemljevid slovenske zemlje.

č) Gledé na računice je „Zaveza“ že izrekla svoje mnenje, sicer pa naj se vse računice strinjajo z učnimi načrti gledé na oblikoslovje. Stevilke v Prvej Računici naj bodo večje.

d) Gledé na knjige za veronauk velja četrta stavek!

5. Vse učne knjige naj izidejo v c. kr. zalogi šolskih knjig.

6. Večino tvarine naj se vzame iz sedanjih knjig.

Slavni zbor naj sprejme te stavke ter naloži predsedništvu „Zaveze“, da jih predloži vsem preslav. c. kr. dež. šolskim svetom na Slovenskem s prošnjo, da blagovole uravnati, da se bode na nje oziralo pri preosnovi šolskih knjig, da bode delo v kolikor toliko večji prid in napredek našega šolstva, za katero učiteljstvo živi in gori“. (Burna pohvala.)

(Dalje sledi.)

Samodelavnost pri pouku.

(Pri zborovanji slovenjebistriškega učiteljskega društva, dne 2. avgusta t. l. govoril L. Černej.)

Resnica je, da ni človek sam na svetu: vsakdo je kot ud velike človeške družbe vsekakor odvisen od svojih bližnjikov, katerim pa mora tudi on pomagati in jih podpirati po svojih močeh. — Torej se morajo že otroci privajati, tujo moč — druge ljudi prav ceniti, spoštovati in ljubiti, da se oživi in okrepi med njimi družljivost in ž njo sloga.

Da-si pa potrebuje človek tuje pomoči, bilo bi vendar zelo nespametno, ako bi se vedno na njo zanašal. Prvič bi bil tak človek drugim nadležen in drugič — slabo bi se mu godilo! — Nekaj samozavesti in samostalnosti zahtevamo po pravici od vsakega človeka, bodi-si še tako priprost. Nemec izrazuje vrednost samostalnosti s kratkimi, a z jedrnatimi besedami: „Selbst ist der Mann!“

Pravi samozavestnik pozna in uporablja natanko svoje moči, a ne precenjuje jih nikdar. — Sè samozavestjo mora biti torej združena samodelavnost — rekel bi: samo-

delavnost je vir prave samozvesti, iz obeh pa izvira prava samostalnost vsakega posameznika, kakor celih narodov.

Ako opazujemo otroka prvih dob, vidimo, da ima neko posebno veselje do samodelavnosti, seveda telesne samodelavnosti, dočim pride mnogo pozneje do prve samozvesti. Posamezni narodi začno se še le tedaj zavedati, ko jih vzbujajo njihovi moške, kateri so se po svoji lastni moči višje vzpeli in so kaj več dosegli.

Samodelavnost, samozavest in samostalnost, to so ove blage zvezde, ki vodijo človeštvo po poti napredka.

Da je torej samodelavnost kot podlaga samostalnosti pri vzgoji velike važnosti, umevno je samo ob sebi. Diesterweg pravi: „Po moji misli more se imenovati smoter vzgoje samodelavnost. Človek bi se naj vzgojil do samodelavnosti; človek je le toliko vzgojen, kolikor je do samodelavnosti vzgojen in v njej olikan, in on je toliko nevzgojen in neolikan, kolikor mu primanjkuje samodelavnosti.

„Samodelavnost učenčeva je zadnji najvišji namen vsega pravega delovanja učiteljevega, je pravo načelo vse človeške vzgoje“. In res! čim bolj je človek olikan, tem bolj je samostalen v svojem vedenji in delovanji.

Nagon delavnosti je človeku že prirojen. Otrok opravlja rad razna opravila po svoje, izumlja različne igre, napravlja nova orodja itd. Ako pa ne more zadostiti nagonu delavnosti, postane čmeren.

Nagon delavnosti pa nima določene poti, on lahko rabi dobremu, a tudi slabemu namenu. Ta nagon prav uporabljati je torej vzgojiteljeva dolžnost. Ohler pravi: „Sam sebi prepuščen razgubi se nagon delavnosti na vse strani. Spretna gojiteljeva roka mora ga ohranjevati in voditi počasi do določenega namena ter ga uporabljati pri telesnem in duševnem izobraževanju“. Res je, da se trudi večina vzgojiteljev to dolžnost izpolnjevati, a res je tudi, da se gleda še vedno premalo na samodelavnost in sicer pri domači, kakor pri šolski vzgoji. — Kako se pri domači vzgoji v tem oziru mnogokrat greši, ne bomo preiskovali. O tem se lahko prepričamo vsak dan in tudi „Zveržostezni vrt“ razjasni nam marsikaj. Govoriti hočemo le o samodelavnosti pri pouku; kajti ravno pouk je njeno pravo vežbališče.

V prvem razvoji otročjem deluje posebno teló in potem čutila, ko začne sprejemati otrok različne vtiske; o duševni samodelavnosti opazovati je le malokaj. Čim dalje, tem bolj se razvijajo duševne moči; otrok se začne zavedati. Od sedmega leta začenja nadvladovati duševna samodelavnost; zato je v tej starosti pravi začetek pouku.

Šoli je otroka vzgojevati in poučevati. — Nikdar naj ne pozabi učitelj, da ima pred seboj otroka, ki brani v sebi duševne sile, če tudi še v tako majhni meri! Otrok mora sam, kolikor mogoče učitelju pri njegovem težavnem delu pomagati, česar se od živali zahtevati ne more: v tem se razlikuje in odlikuje vzgoja in pouk od dresure. Ako hoče učitelj doseči vzvišeni namen šole, mora vzbujati, oživljati, razvijati in krepiti učenčevega duha in to sè samostalnostjo in do samostalnosti. Že v prvem šolskem letu mora se otrok privajati, da sam dela, sam misli. Ohler pravi: „Vzbujaj in vodi učenca po nazoru tako, da pride po svoji lastni delavnosti do abstraktnega pojma!“

Učenčev duh mora delati in sicer toliko, kolikor more, nič več in nič manj! Učitelj mora torej natančno poznati vse svoje učence skupaj po njihovi zmožnosti in stopnji njihovega napredka, pa tudi vsakega posebej, po njegovi individuálnosti, da jim more dajati pripravne duševne hrane v pravi meri in pravi obliki.

Poglejmo si, kako moramo učiti, da gojimo samodelavnost!

1. Učencu naj se podaje toliko duševne hrane, kolikor je more prebavljati! Ako učenca preoblagamo, odvzamemo mu prvič veselje do učenja in drugič, morimo njegovo

samodelavnost, njegovega duhá; ako mu pa podajemo premalo, oslabé njegove duševne sile, ne da bi se krepile. Slomšek pravi: „Ne razlagaj otrokom najedenkrat preveč, ne premalo. Ako jim poveš preveč in prenašlo, ne bodo kaj zapomnili. Ako jim razložiš premalo, bode jim dolgočasno.

2. Poučujmo tako, da nas učenci umé! Najložja naloga je časih za učenca težka, ako ji ne damo prave oblike. Ako pa učenci česa ne razumé, ne morejo tega samostalno predelovati. Komenski pravi: „Česar se imajo učenci učiti, moramo jim tako jasno predložiti in razložiti, da imajo pred seboj, kakor svojih pet prstov“.

3. Poučujmo nazorno! Le po nazornosti se lahko dosežejo pri učencih jasni pojmi, ki so podlaga pravemu samostalnemu mišljenju.

4. Ne podajajmo nove tvarine, dokler ni postala poprejšnja popolnoma duševna last učenčeva! Vaja in ponavljanje je za pouk neizmerne važnosti.

Ahrens trdi: „Duh mora vse premisliti in to, kar je premislil in spoznal, zopet premišljovati“.

Na vsako novo tvarino morajo se učenci primerno pripravljati!

5. Pri pouku naj se vedno zahteva, da učenci samostalno delujejo. Paziti je torej vedno na njih duševni razvitek. „Zato je prvo pravilo učne oblike, da vadi v vsaki starosti (na vsaki stopnji) najbolj tiste moči, katere so ji primerne!“ (Niemeyer). Kar se torej tiče učne oblike v obče, rabili bodemo v ljudski šoli najbolj tisto, ki zahteva, da učenci kolikor mogoče sami delujejo in mislijo, torej erotematično in hevristično.

Kedar moramo rabiti druge učne oblike, pazimo posebno na to da ne predavamo predolgo zapored. Tudi učenci morajo govoriti! „Napačno je, ako učitelj samega sebe najraje sliši!“ (Lindner.)

6. Poučujmo zanimivo in živahno! „Otrok se le tako dolgo uči, dokler traja njegova pazljivost in samodelavnost in otrok je tako dolgo pazljiv, dokler ga pouk zanima.“ (Zeheter.)

Zanimanje in samodelavnost sta dva pojma, ki se ne dasta ločiti. Bolj ko učenca pouk zanima, bolj bo pazil in z veseljem deloval. Ako pa učenca pouk ne zanima, ni čudo, če ne pazi in samohotno ne dela. Prisiljeno delovanje pa nima velike vrednosti. Vsi predmeti se ne dadó jednako zanimivo poučevati, a pravi učitelj zna še najbolj suhoparno stvar takó obravnavati, da vzbudi v učencu zanimanje.

7. Kar morejo učenci zvršiti sè svojo lastno močjo, naj se vadijo sami zvrševati! (Kako vesel je otrok in še celo odrasteneček, ako se mu posreči, da sam kaj doseže! In hočemo-li otroku to veselje kaliti, da namesto njega naredimo ali povemo mi to, kar bi rad on sam naredil ali povedal? Vaje v samostalnem mišljenju bi bile: otrok išče primerljaje za kako pravilo, ogleda in popiše kako stvar ali reč, zapisuje in pripoveduje, kar je v naravi opazoval itd.)

8. Zelo velikega pomena v dosego samodelavnosti je pri pouku tako zvano „načelo vzročnosti“. V šoli bodi najvažnejše vprašanje „zakaj?“! Ako se učenec privadi vsakemu pojavu, ki ga v življenju opazuje, — bodi-si tak ali tak, — poiskati vedno pravi vzrok, privadi se tudi ob jednom samostalnemu mišljenju. In kar človek iz vzroka zna, to še le prav za prav zna.

9. Učitelj naj primerno uporablja pravo tekmovanje posameznih učencev, da oživi celi razred; vendar se naj ne bavi samo z boljšimi učenci, ampak pazi naj, da vsi delujejo.

10. Kar se na tablo piše ali riše, pišejo in rišejo navadno istočasno tudi učenci.

11. Kar učenec ve, mora znati tudi pravilno povedati. Diesterweg pravi: „Učenec zna le to dobro, kar more pravilno povedati“.

12. Pogrešek, katerega je napravil učenec, popravi naj ga sam, ali vsaj drugi učenci. Tudi vzrok in bistvo pogreška naj najde, ako le mogoče, učenec sam!

13. Domače naloge, ki zahtevajo popolno samodelavnost, naj bodo vedno take, da jih učenec lahko sam izvrši!

14. Nikdar se naj ne pripušča, da bi slabeyši učenci prepisovali naloge od boljših, ali da bi jim ti skrivaj narekovali pri vprašanjih. Boljše je, ako napravi učenec sam nalogo na „komaj zadostno“, nego da jo „izvrstno“ prepiše. Zanašanje na pomoč so-učencev goji lenobo v mišljenju in ovira samodelavnost.

To bi bile najglavnejše točke, na katere moramo pri pouku sploh paziti, da gojimo samodelavnost. Seveda bi še lahko več točk navedli, ali navedene obširneje obravnavali.

Kar se tiče posameznih učnih predmetov, vzbudili so se tekom časa izvrstni metodiki, ki nam kažejo te predmete tako obravnavati, kakor zahtevajo njih posebnosti in zakoni mišljenja. — Z veseljem lahko zapišemo v novejšem času znamenite napredke v metodi nekaterih predmetov. V jezikovnem pouku n. pr. ne izprašujemo več pri obravnavi kakega berila vsebine stavek za stavkom, kakor je bila do sedaj sploh navada in kar le podpira lenobo v mišljenji, ampak zahtevamo, da ponovi učenec vse, kar si je zapomnil pri pripovedanju. Na ta način so prisiljeni učenci natančneje paziti in se tudi vadijo v vezanji posameznih stavkov, kar je velike važnosti, posebno za spisje.

Spisje začenja se duševnemu razvitku učenčevemu primerneje obravnavati po Zillerjevih „Formale Stufen“. Upajmo, da bode tako svoj velevažni namen bolje doseglo!

Obeta se nam tudi slovnica, po katerej bode možno na lažji način — več doseči.

Računsto bode moralo vsekakor prestopiti iz težavnega tira na glajšo, ravnejšo pot. Metoda, koje zastopnik je naš vrli podpiratelj gosp. Lavtar mora prodreti in bode prodrla, zato, ker je prava! Le pomislimo, kako ravno računanje po sedanji metodi „duha mori in tlači“ dočim je ravno ta predmet zelo pripraven bistrim um in gojiti samodelavnost. S tem, da se učenec v začetku preoblaga s stvarino, ki se mu vrhu tega ne podaje tako, kakor zahteva bistvo predmeta in zakoni mišljenja ne more se doseči pravi smoter. Učitelj je tako rekoč prisiljen razkladati vedno zopet to, kar bi naj bilo že davno duševna last učenčeva. Ako dobi n. pr. učenec kako uporabno nalogo, mora mu učitelj navadno po vprašanjih natanko razložiti, kako jo naj izračuni. Ne poučujemoli za življenje? To pa je popolnoma napačno! In bodemo-li vedno za učencem stali — ko pride med svet — in — med rebra ga dregajoč kazali mu, kako se izračuni to in ono?

Pri računstvu moramo posebno gledati na samodelavnost; ta je pa le tedaj mogoča, ako razume učenec vse dobro od kraja do konca.

Ako pri uri le jeden zobček manjka, ne more iti, in ravno tako ne more učenec samostalno računati, ako ne razume vsega po vrsti. Danes ne govorim dalje o tej stvari, a vsakemu učitelju bi kar najtopleje priporočal, da si omisli in da dobro premisli knjigi: „Specielle Methodik des Rechenunterrichtes für die Volksschule“, L. Lavtar-ja in pa „Der Rechenunterricht in der Volksschule“ istega avtorja.

Prirodnoznanstveni pouk daje neizmerno obilo gradiva za učenčevo samodelavnost. Pri prirodoslovskih poskusih opazujejo n. pr. učenci z bistrim očesom vse prikazni, poskušajo zakone izvajati, iščejo njih uporabo v vsakdanjem življenji in naštevajo različne pojave iz narave, ki izvirajo iz istih zakonov.

Posebno pa se bode učil učenec pri prirodoписji po Junge-jevi metodi s časom samostalno opazovati ne le posameznih bitij, ampak tudi njihove medsebojne odnošaje: celo dejanje in nehanje, vse življenje v naravi. S pretehtovanjem večnih naravnih zakonov krepil se bode njegov duh in dobil bode nove, čile peruti.

Pri zemljepisji deluje učenec, da bere po dobrih zemljevidih kakovost dežel, da riše, da sklepa iz lastnosti dežel na življenje njih prebivalcev, da primerja tuje kraje gore, reke, itd. z znanimi domačimi itd.

Tudi za zgodovinski pouk je samodelavnost neizmerno potrebna. Ehrat pravi: „Ako se narodni duh tedaj, ko se ravno najbolj likati da, v mladosti namreč, pripravi, da vsprejema vse vtiske od vseh stranij prihajajoče; ako se jih nauči samostalno preosnavljati in uporabljati, tedaj še le se začne pravo kulturno življenje, ki hrepeni neprehoma do višjih namenov“.

Pri zgodovinskem pouku mora učenec skupno ponavljati, kar si je zapomnil. S tem, da si učenci vadijo iskati vzroke in nasledke važnih zgodovinskih dogodkov, da se učijo iz delovanja posameznih zgodovinskih oseb sklepati na njih značaj, iz značaja opet na njihovo delovanje itd., vadi se gotovo samostalnost v mišljenji.

Pri ročnostih igra navadno samodelavnost učenčeva zaslužno ulogo, zato ne govorimo tukaj o njih posebej. A nekaj nam je opomniti, vsak učitelj se je že gotovo pripričal, kakó hrepené učenci ravno po ročnostih. In zakaj? Ker morejo tukaj samostalno in po volji uporabljati svoje lastne moči! Tudi to nam je dober migljaj, da naj učenci tudi pri drugih predmetih sami delujejo, kolikor je le mogoče.

Učitelj, ki misli, da mora vsako drugo besedo sam povedati, da mora učencu odgovor vedno narekovati in da mu mora povsod pomagati, podoben je nespametni materi ki vsako žlico hrane najprej sebi v usta zanese, da bi jo potem otrok „ložje prebavil“ in da bi mu „bolje hasnilo“!

Da-si pa naj učitelj vedno zahteva, da učenci po možnosti sami delujejo, ne sme hoteti s tem — kakor pravi Lindner — „svojega bremena se otresti, na učenca zvaliti ga in tega celó samega sebi prepustiti, ne da bi mu roko podal in skrbno ga vodeč čul nad njim!“

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta ravnatelj Henrik Schreiner in prof. J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Med kulturnimi rastlinami je najvažnša dateljnova palma. Brez nje bi stalnih naselbin po zelenicah sploh ne bilo. Kot pravo dete tropiške peščenine pa dateljnova palma tudi nikjer ne prospeva tako dobro, kakor po peščeninskih oazah.

Dateljnova palma je 15—20m visoko in 1—1½m debelo drevo. Deblo je ravno in vitko kakor trstje; na sredi malo napeto, proti tlam in vrhu (kakor navadno pri vseh palmah) nekoliko stanjšano. Korenine segajo globoko v zemljo, da nasrkajo drevesu potrebne mokrote. Na vrhu nosi drevo 40—80 temnozelenih, bliščečih, 2—3m dolgih listov, ki mu dajo košato glavo. Cvetje stoji na dolgih, razvejenih strokih, kateri so pribodli pomladi iz listnih pazuh. Zaviti so stroki v široke, po 1m dolge ovojne liste. O določenem času (glasno) počí ovoj in na strokih se zablišči zlatorumeno cvetje. A to ima samo pestiče, prašnike iščemo po njem zamanj. Ako pa preiščemo cvetje spet drugih dreves, ne zapazimo v njem pestičev, ampak le prašnike. Dateljnova palma je toraj dvodomna. Ker pa le žensko drevje (drevje s pestičnim cvetjem) obrodi sad, zaplodijo ljudje le toliko moškega drevja (drevja s prašničnim cvetjem), kolikor ga je treba, da se oplodi žensko cvetje, — na 100 ženskih dreves 1—2 moški drevesi. Oplojo izvršujejo ljudje sami, vtikajoč moško cvetje v nožnice okoli stročja z ženskim cvetjem. Plodovi — dateljni — so podobni našim češpljem. Popolnoma zreli so rumenorudeči in prosojni. Ro-

ženasto koščico obdaja sočnato, kakor med sladko meso. Dorasla palma da na leto do 18,000, t. j. 150kg datelnov.

Dateljnova palma se da množiti s semenom in potaknicami, pa množijo jo navadno s potaknicami, ker takšno drevje bolj hitro raste in prej rodi. Drevje precej globoko sadijo in sicer po vrsti, kake 4m vsaksebi. Če pride v bolj suho zemljo, naredo jarke od drevesa do drevesa, da drevje umetno zamačejo. Dateljnova palma doseže svojih 200 let, a ker ostarelo drevje malo rodi, ga ne puste stati nad 80—100 let.

Dateljnova palma daje Saharanom navadno in poleg tega tečno jed. Ali sveži, ali vkuhani, ali posušeni, ali zamleti so dateljni jednako dobri in tečni. Uživa je ravno tako miren seljak v zelenici, kakor potovalec po široki peščenini. Kot prikuho pa tudi uživajo mladike, mlado listje in stržen. Iz palminega soka pripravljajo opijančno palmovo vino, iz listov in ličja pletejo vajeti, vrvi, podnožnice, vreče in jerbese, iz listovih pecljev delajo palice, les pa jim služi za drva in kot stavben les. Zato je pa tudi dateljnova palma Saharanom (in drugim prebivalcem tropiških peščenin) čestitljivo in sveto drevo. Rodovitno dateljnovno palmo poškodovati ali celo podreti, je velik greh. Dateljnovno drevo je znamenje lepote in zmage, dateljnova vejica znamenje miru. Dateljnovno palmo oprevajo pesniki, jo proslavlja zgodovina; ona je predmet mnogim pripovedkam in basnim pri jutrovcih. Pa tudi sveto pismo jo slavi na mnogih mestih. Marija in Jožef sta počivala pod dateljnovno palmo, ko sta bežala v Egipt; ko je naš Izveličar prišel v Jeruzalem, so ljudje palmove veje stlali na tla, angelje upodabljajo s palmovo vejico v roki. Po nekaterih oazah sade poleg datelnove palme tudi egiptovsko ali dumpalmo, koje gruškam podobni plodovi so sladki in užitni. Njeno listje daje dobro pletivo.

Po večih zelenicah se pa še najdejo poleg datelnove in egiptovske palme oljke figovci, manovci, pomerančevci, citronovci, granatovci, celo breskve, marelice in vinska trta.

c) Živalstvo. Kakoršno rastlinstvo, takšno živalstvo. Borno rastlinstvo, borno živalstvo, bujno rastlinstvo, mnogobrojno in mnogovrstno živalstvo. Sahara s svojim pičlim in ubogim rastlinstvom ne more imeti obilo raznih živalij, ker jih ne more rediti. Izmed domačih živalij je najvažniša

1. Jednogrbi velblod, kateri je Saharanom med živalmi to, kar jim je med rastlinami dateljnova palma, t. j. žival, brez katere bi ne mogli obstajati. Jednogrbi velbod je večji od konja, a suhe, grde postave. Pokrit je s precej dolgo rjavo razmršeno dlako, na sredi hrbta ima visoko, tolščeno grbo, vrat mu je dolg in kriv, glava majhna, ustnice so močne, zgornja je razklana, rep je kratek, noge so visoke, vsaka z dvema prstoma, katera nosita na konci majhen parkljič, na stopalu pa sta zvezana z napetoneobčutljivo blazino. Žuljate blazine nahajajo se tudi na prednjih in zadnjih kolenih in na prsih. Želodec ima samo 3 oddelke (ne 4, kakor skoraj pri vseh drugih prežvekovalkah), ker mu manjka prebiravnik ali devetogub. Velblod hodi pasji hod ali kljus (postavlja obe nogi iste strani hkrati naprej), zato ga je težko jahati, ker se hrbet zaganja sem in tja.

Kar stori velbloda posebno sposobnega za življenje v puščavi, je poleg skoraj neobčutljivih stopal njegova zadovoljnost in vztrajnost. Ako je trava še tako ostra, zeljišče še tako bodeče, grmovje še tako trnjevo — in le takšno se nahaja po puščavi — velblod ga poje in se z njim nasiti. Če ni suho kakor hosta, ga pri takšni krmi po več dni še napajati ni treba, bodeča zelenjad mu je dala dosti mokrote. Za silo pogoltne velblod celo kak star jerbas ali koš, ki so ga bili spletki puščavčani iz palmovega listja. Takšna je toraj velblodova krma po puščavi. Le kadar hoče gonjač ali jahač bolje postreči svoji živini, da velblodu peščico zrnja, fažola ali datelnov. Pri vsej tej pičli krmi

pa je velblod vztrajen, da se mora človek čuditi živali. Obložen s tovari 170—250kg ali noseč jezdeca prekorači po vročem pesku pod pekočimi solnčnimi žarki na dan po 150 in še več kilometrov. To je kaj! Vsaka druga žival bi onemogla, le velblod, „ladja puščave“ vztraja. Velblod pa ne služi samo kot jezdna in tovarna žival, koristi še s svojim mlekom, z mesom, z dlako, s kožo in celo z gnojem, katerega pobirajo in sušé, da z njim kurijo.

Druge domače živali kakor konje, osle, govedo, ovce, koze, hrte (pse) itd. rede le ob vzhodnem in severnem robu Sahare, sredi puščave imajo le Beduini konje, Tuariki pa hrte.

Divje živali.

1. Gazela, jako plaha žival, spada med antilope. Pase se v malih čredah po oazah Sahare in Arabije. Srnine velikosti je, zelo vitke nežne rasti, žoltkaste barve (kakor puščavni pesek) in nosi na glavi dva 21cm dolga, malo ukrivljena rogova.

Love je zaradi okusnega mesa in kože. Gazela se hitro vdomači.

2. Progasta hijena je svetlo sivorjava s temnimi poprečnimi progami. Dlako ima dolgo, prek celega hrbta ščetinasto in po konci stoječo. Prednje noge so više od zadnjih, vsled tega je telo povešeno.

Pegasta hijena se nahaja po vsej severni Afriki in se hrani skoraj izključljivo z mrhovino, zaradi česar je koristna; kakor hijene sploh, je bojazljiva žival.

3. Jezevec je velik kakor domači zajec. Prednji del telesa je poraščen s ščetinasto dlako, a zadnji del pokrit z 30—40cm dolgimi, debelimi in progastimi bodicami.

Jezevec živi v podzemeljskih luknjah, katere si sam skoplje in se hrani s koreninami in raznim semenjem. Najdeš ga po severni Afriki in južni Evropi.

4. Egiptovski ali puščavski skakač je podganine velikosti, zgoraj žoltkasti (enako puščavskemu pesku), spodaj bel. Rep je na konci čopast, in se za njim vleče, zadnje noge so mnogo daljše kakor prednje, z njimi skače po $3\frac{1}{2}m$ daleč.

Egiptovski skakač živi po severnovzhodnem delu Sahare in po Arabiji v družbah. Pod zemljo dela rove in oline, po katerih biva, hrani pa se s vsakovrstnimi rastlinskimi tvarinami.

5. Puščavska ali arabska jerebica naglo teče in hitro leti. Nekoliko večja je od naše jerebice ter žoltkasta (kakor puščavski pesek). Živi pa v družbah po Sahari, Arabiji in Palestini in pobira vsakovrstno zrnje. Zavoljo okusnega mesa mnogo postrelajo puščavskih jerebic.

Manjša od puščavske jerebice je puščavska prepelica. Nahaja se največ po severozahodnem delu Sahare in sosednih pokrajinah.

Kokoš bisernica, katera se pri nas tam pa tu redi, je tudi v Afriki doma.

6. Afriški noj ali štrne je največi ptič, pravi velikan med ptiči. Visok je 2.5m (tako, kakor konj z jezdecem vred), dolg 2m, tehta pa do 75kg. Glava, vrat in noge so skoraj brez perja. Samec je črn, samica in piščeta so sivi, viseča in kodrasta letančna in repna peresa so pri samci bela kakor sneg, pri samici in mladičih siva. Ta so tista dragocena peresa, katera nosijo gospe po mestih na svojih klobukih. Kljun je srednje dolgosti in širok, gornje tripalnice nosijo goste vehe, noge so visoke in krepke ter imajo na stopalu dva prsta, izmed katerih je notranji posebno močen. Krempļji na prstih so debeli, široki in topi. Sredi prsi se nahaja gola rožena lisa. Letati noj ne more, za to ima prekratke in prešibke perutnice in premehko perje v njih, tem bolje pa teka. Njegove visoke in vztrajne noge ga tako hitro neso, da prekosi v begu konja. Arabci si pripovedujejo, da je prej dobro letal. Ker se je pa v svoji prevzetnosti hotel vzdigniti

do solnea, mu je solnce osmodilo peruti in rep, da je padel na zemljo. Na prsih še ima sedaj golo pego, kjer je takrat trčil ob tla.

Noj živi v družinah in malih tropah po vsej Sahari, po afriških stepah in po Arabiji. Hrani se s vsakovrstnimi rastlinami, pobira pa tudi kuščarje, kače in drugo golazen. Celo neprebavne reči, kakor drobno kamenje, čepinje in krelevje požira. Samice znesejo svoja debeloluščinasta, žoltkasta $1\frac{1}{2}dm$ debela in $1\frac{1}{2}kg$ (kakor 24 kokošjih jajec) teška jajca v plitve jame v pesku. Po dnevu vale same ali prepuščajo to delo solčni toploti, po noči pa sedi na gnezdu samec. Noja love zaradi dragocenega perja in dobrega mesa. Tudi jajca pobirajo.

7. Beloglavi jastreb je čez 1m dolg in meri z razprtima perutnicama $2\frac{1}{2}m$. Glava in vrat sta mu poraščena z belim, ščetinastim puhom, na spodnjem delu vrata ima pernat ovratnik, perje je sivorujavo, perutnice in rep pa so črni. Kljun je močen, sprva raven, a na konci navzdol zakrivljen, prsti na nogah imajo tope kremplje.

Beloglavi jastreb živi družno po Sahari in po deželah okoli Srednjezemskega morja včasih zaleti tudi v naše kraje. Hrani se z mrhovino.

8. Egiptovski jastreb je manjši od beloglavega (le 66cm dolg), umazanobel s črnimi peruti. Glava in grlo sta žolta.

Egiptovski jastreb živi v večih kardelih po severni Afriki in južni Evropi. Kardela slede karavanam in si hodijo tudi v mesta hrane iskat.

Jastrebi imajo bistro oko in neizmerno dober voh. Več ur daleč ovohajo mrhovino in jo zagledajo z najvišje višočine. Okoli nje se jih zbere na stotine, da jo, neprestano prepirajoč se med seboj, požro. Jastrebi so zaradi tega zelo koristne ptice. (Dalje sledi.)

Dopisi in druge vesti.

Najvišja zahvala.

Na brzojavno čestitko „Zaveze“ o priliki VI. glavne skupščine je došla sledeča Najvišja zahvala:

Slavni

„Zavezi slov. učiteljskih društev v Gorici.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je najmilostljiveje odredilo, da se slavni „Zavezi“ za čestitko o priliki Najvišjega rojstnega dne izreče Najvišja zahvala. — V veselje mi je, da morem s tem izpolniti Najvišje naročilo.

V Trstu, 2. sept. 1894.

C. kr. namestnik:

Rinaldini.

Ljutomer. (Okrajna učiteljska konferencija.) [Konec.]

V. Gosp. sanitetni asistent dr. Wozelka govori „o prvih prikaznih okužnih boleznih z ozirom na šolsko higijeno“. Podavatelj govori o okužnih boleznih, katere ima učitelj naznaniti. Vsako okužno bolezen natančneje opiše, kako nastopi, kje in kako

se pripravlja. Opozorja tudi na razloček med njimi, da zamore učitelj okužne bolezni že v prvem razvijanju spoznati ter vse potrebno ukreniti, da se razširjanje bolezni zabranjuje. Konečno še omenja znake, po katerih se da spoznati, li je že bolezen pretekla ali ne, in ali se je že otrok razkužil. Gosp. nadzornik se zahvali gosp. govorniku na zelo poučljivem in lahko razumljivem predavanju, čemur zborujoči z odobravanjem pritrdijo.

VI. Gosp. nadučitelj Budna poroča o vprašanji: „Ali se doseže smoter sedajnega učnega načrta na jedno- do trirazrednih ljudskih šolah na deželi z občinimi šolskimi olajšavami ali bo treba za takšne šole predrugčiti učni načrt? Poročevalec povdarja, da prenapolnjene šole in razredi, premalo število učiteljev, mnogokratne bolezni otrok, ki povzročajo mnogo šolskih zamud, slednjič osebne kakor občne olajšave ovirajo, da se ne more učna tvarina, katero zahteva sedanji učni načrt, zmagati, zato je treba predrugčiti sedanje učne načrte.

Razgovora se udeležijo gg. Schneider, Robič in predsednik.

Gosp. Schneider še imenuje druge zapreke, ki ovirajo, da se ne more doseči učni smoter, kakor: slaba domača vzgoja, nedostatnost učil, siromaščina in pomanjkljiva obravnava šolskih zamud. Govornik

je za to, da bi se najmanjščina v sedanjih učnih načrtih z posebnim tiskom označila.

Gosp. Robič ni za predruženje učnih načrtov, ker ti so se tako že večkrat preskuševali in predruženili. Učitelj imej vedno le občno predpisani učni smoter iz veronauka, čitanja, pisanja in računstva pred očmi, katerega zamorejo tudi tisti učenci doseči, ki se v poletnem tečaju oprostijo, ako le učitelj razumi, da svoj pouk dobro in pri- lično uredi.

Govornik stavi nasledni predlog:

„Predruženje učnih načrtov z ozirom na oproš- čene učence ni potrebno. — Učitelj, oziroma učiteljstvo iste šole (domača konferencija) naj pri raz- delitvi nadrobnega učnega načrta in učne tvarine vseh predmetov, posebno pa glavnih (veronauk, čitanje, pisanje in računstvo), pazi na to oziroma pouk tako uravna in pri njem tako postopa, da tudi v poletnem tečaju oproščeni učenci najmanjšino predpisanega občnega učnega načrta dosežejo.

Kako si govornik takó uravnan pouk predstavlja, o tem ne more govoriti radi pomanjkanja časa; to vprašanje naj se postavi na dnevni red prihodnje okr. konferencije.

Gosp. nadzornik se popolnoma strinja z nazori g. Robiča, čegar predlog se vsprejme.

VIII. Sledijo posamezna poročila o reviziji sle- dečih šolskih knjig z ozirom na a) stvarne, b) jezi- kovne, c) stilistične pomanjkljivosti, d) tiskovne po- greške in e) razredbo učne snovi:

1. Slovensko-nemška začetnica in
2. Peta računica (poročala gg. Robič in Čeh).
3. Drugo berilo (por. gosp. Cvahte).
4. Tretje berilo (por. gosp. Herzog).
5. Četrto berilo (por. g. Karba).

Vsi predlogi, (oni gledé na peto računico z ne- katerimi izjemami) se sprejmejo ter izroče gosp. nadzorniku v nadaljno izvršitev. — Na poziv gosp. predsednika se izreče poročevalcem zahvala na truda- polnem delu.

O zaporedbi¹ znakov poročá gosp. Robič. Ako gre za to, ali je učenec na konci šolskega leta spo- soben za višji razred (oddelek) ali ne, ali naj dobi odpustnico ali ne, tedaj se morajo rabiti v glavnih predmetih (veronauk, čitanje, pisanje in računstvo) odločni znaki, in sicer v pozitivnem slučaju pd., d., zd.; v negativnem pa nd. Znaka „kzd.“ pa se naj učitelj poslužuje v drugih predmetih ali pa pri vseh predmetih med šolskim letom. Poročevalec predlaga, da se konferencija izreče za dosedajno zaporedbo znakov; predlog se sprejme.

VIII. Gosp. Robič govori o najiminitnejših učilih in njih izboru s posebnim ozirom na novo zbirko učil Franc-Jozefove šole v Ljutomeru ter navaja sledeče stavke, ki se brez debate sprejmejo:

1. Učila, katerih se učitelj pri pouku poslu- žuje, da učencem posreduje jasnejše predstave in pojme, izborno pospešujejo pouk.

2. Predno krajni šolski svet učila nakupi, se naj o njih izboru posvetuje s šolskim voditeljem, učiteljstvom in nadzornikom, sploh z veščaki. Le najpotrebnejša in najuporabnejša učila se naj na- kupijo. Praktična učila, katera lahko učitelj sam najde ali izdelá, se naj ne kupujejo.

3. Učitelj naj dela na to, da se zbirka učil pomnoži in popolni:

- a) po letnem donesku krajnega šolskega sveta,
- b) po pridobitvi šolskih prijateljev in dobrot- nikov za to reč,
- c) po lastnem izdelovanju praktičnih učil.

4. Učitelj naj uporablja pri svojem pouku ko- likor mogoče učila ter tudi naj na nje pazi, da se ne poškodujejo.

IX. a) Nadučitelja gg. Pušenjek in Budna po- ročata o stanju šolskih vrtov v Ljutomerskem in gornjeradgonskem okraju.

Iz obojih poročil je razvidno, da gojitev šolskih vrtov v obeh okrajih napreduje, posebno gojitev amerikske trte in bučel; prva se je začela v večji meri nasajati, med tem ko se je število panjev po- množilo. Gosp. predsednik se poročevalcema zahvali za njiju trud in delovanje.

b) Nadučitelja Robič in Erschenjak poročata o stanju okrajnih učiteljskih knjižnic. Poročili se vzamete na znanje; predlogi za nakupovanje novih knjig se sprejmejo.

X. Sledijo dopolnilne volitve v stalni in knji- žnični odbor v Ljutomeru in v šolsko-vrtnarski odbor v Gornji Radgoni; v prvem slučaju se izvoli gosp. Robič, v drugem pa gosp. ravnatelj Sadí.

XI. Gosp. predsednik povdarja vspešno rešitev vseh obravnav, marljivost poročevalcev in vstrajnost zborujočih ter apeluje na nadaljno vestno izpolnje- vanje stanovskih in uradnih dolžnostij; konferencijo zaključí ob 1/4. uri, ko je trajala neprestano 7 ur.

Gosp. Robič se mu zahvaljuje v imenu učitelj- stva na spretnem vodstvu konferencije in za njegove poučljive opazke ter konečno zborujoče vabi, da si naj ogledajo zbirko učil tukajšne šole, kateremu pozivu se učitelji in gosp. nadzornik radostno od- zovejo.

H koncu nam je došla brzozjavka gosp. c. kr. okr. glavarja grofa Attemsa v Lipnici sledeče vse- bine: „Verbindlichen Dank mit Versicherung steter Erinnerung an ausgezeichneten Bezirksschulinspector und pflichttreue Lehrerschaft“.

Zbrani zakličejo, zaslišavši vesele besede, nav- dušeni „živio“.

Iz političnega okraja slovenjegraškega. V soboto 25. avgusta t. l. vršila se je skupna uradna učit. konferencija za šolske okraje Slovenjigradec, Marenberg in Šoštanj v dvorani okrajne hianilnice v Slovenjemgradu pod vodstvom gospoda c. kr. okr. šol. nadzornika Frana Vrečko-ta.

Navzočih je bilo 56 učiteljskih oseb.

Gospod predsednik otvori konferencijo točno ob 9. uri dopoldne ter imenuje gospoda Jan. Trobeja svojim namestnikom. Kot zapisnikarja izvolita se gospoda Fran Witzmann in Jakob Vrečko, učitelja v Ribnici.

Gospod predsednik opomni v svojem govoru, da se vsakoletna uradna učit. posvetovanja vršijo na podlagi šolskih zakonov, katerih petindvajsetletnico ne obhaja samo učiteljstvo, temuč tudi narodi široke naše domovine, spoznavaje potrebo in veliko važnost vzgojevalnega šolskega pouka. V smislu imenovane postavke se otroci k npravstveno-pobožnemu življenju vzgojujejo in poučujejo v vseh za vsakdanje življenje potrebnih predmetih, učijo se spoštovati zakone ter ljubiti cesarja in domovino. S trikratnim slavaklicem na presvitlega cesarja in prevzvišeno vladarsko hišo končal je gospod predsednik svoj govor.

Gledé na stanje ljudskih šol svojega okraja konstatuje gosp. predsednik, da se vspehi sploh smejo imenovati dobri, izjemši nekatere šole, ki vendar le komaj zadostujejo zakonitim tirjatvam; neredno šolsko obiskovanje, ki se nahaja malo da ne na vseh šolah polit. okraja je vzrok tem razmeram. V nekaterih slučajih tudi krajni šolski sveti ne storijo svojih dolžnostij pri obravnavi šolskih zamud, zato naj učitelj kot ud kr. šol. sveta upljiva, kolikor je v njegovej moči, da se imenovani nedostatki odpravijo.

V temeljitem govoru zadevajoč vse panoge učiteljskega delovanja nam je gosp. predsednik podal marsikateri spomina vredni migljaj. (Le nekaterim gospodom tovarišem prezanimivi poučljivi podatki gospoda nadzornika brž ko ne niso ugajali, upamo pa, [da se bodo v prihodnje s svojim vedenjem pokazali bolj taktini.] Gosp. predsednik je potem še prečital nekaj uradnih ukazov visokega c. kr. deželnega šol. sveta, na kar so se jela obravnavati sledeča vprašanja:

I. „Kako se naj ustmeni izraz in pripovedovanje sploh v ljudski šoli goji?“ Poročevalec gosp. A. Šchel v Slov. gradci.

II. „Kako upliva jo poletna oproščevanja na jedno- do trirazrednih učnih šolah na učni šmoter? Se li zamore s takimi oproščenimi otroci učni načrt dodelati ali ne, katere preuredbe bi se naj pouzročile?“ To vprašanje je obravnaval gosp. nadučitelj S. Viher v Vuzenici. Sklenilo se je, naj bi se šolske olajšave odpravile, ker pri sedajnem stanji se učni smoter doseči ne more.

III. Učni poskus iz risanja brez stigem je izvrševal gosp. J. Brinšek, učitelj v Šoštanju.

Vprašanje: Ali se naj v šolskem imeniku znamenje za napredek „kaum genügend“ nadomesti z „hinreichend“? se je z ozirom na šolsko odpustnico odločilo za „hinreichend“.

Volitive v stalne odbore so imele ta-le izid: Bili so voljeni za šolski okraj Slov. gradec gg. J. Barle, J. Trobej, M. Šmid in S. Srobotnik; za šol.

okr. Marenberg: gg. W. Neuner, G. Sitter, F. Harrieh in S. Viher; za šolski okr. Šoštanj: gg. V. Brence, F. Hernaus, M. Matekovič in M. Ratej. Gospod M. Levstik, učitelj pri Sv. Andreji predlaga: Naj se ukrene, da bi se glavne počitnice ljudskih šol na deželi podaljšale na dva meseca; predlog se sprejme. Sklenilo se je tudi odsihdob rabiti Prettenhofer-jeve pisanke in risanke.

Ker je bil s tem dnevni red dokončan, zahvali gosp. predsednik poročevalce na njihovem trudu, navzočim pa na vstrajnem sodelovanji ter zatvori konferencijo po šesturnem nepretrganem zborovanji ob 3. popoldne, želeč vsem udeležencem vesele in prijetne počitnice. Gospod nadučitelj Korže zahvali v imenu zbranih učiteljic in učiteljev gosp. predsedniku na nepristranskem in ljubeznjivem vodstvu ter mu zakliče od vseh strani krepko odmevajoči „živio!“

Od nekod. („Domovini“ v odgovor.) „Radi šole ne kaznujte preveč starišev“. Pod tem zaglavjem piše „Domovina“, 5. septembra 1894 tako-le: „Večkrat nam tožijo ljudje, da so bili zaprti, ker niso otrok v šolo pošiljali. Res to ni prav. Toda ondi, kjer imajo otroci predaleč v šolo, kjer so stariši siromaki in kjer je itak šola prenapolnjena — imejte potrpljenje, gg. učitelji in šolski predstojniki.“

Po teh besedah bi človek sodil, da ravna jo učitelji in drugi činitelji gledé na šolske zamude pretdro. To nikakor ni res.

Le pridite poslušat učitelje pri konferencijah, prašajte jih ob priliki, kako so zadovoljni z obiskom. Vsak toži o nerednem, da celo nemarnem obiskovanji šole. Posebno pomladi in poleti, ko se začne poljsko delo, je včasih komaj polovica otrok v šoli. In zakaj izostajajo? Povsod se glasi odgovor: „Domače delo“. To ni nikakoršen po zakonu priznan vzrok izostajanja iz šole. Pa to otročje „domače delo“ je le fraza, kajti 7- ali 8letni otroci pač nič ne delajo; stariši pa vendar s tem opravičujejo njih zamude, kakor pri starejših. Pri nas je na škodo narodovo še vedno vkoreninjena misel, da otrok ne zamudi v šoli toliko, kolikor doma s svojim delom opravi. Zaspeljeno ljudstvo! Pustite otroku čas za učenje ter pazite, da se o prostem času ne bo potepal, pa boste več dosegli nego če imate celo leto otroka doma. S krvavečim srcem moram gledati, kako naš narod v svoji kratkovidnosti zmetava prosveto ter tako zaostaja za napredkom. Današnja struja časa zahteva bistrih duhov povsod in če malega otroka zadržujete od šole, pač ne boste vzgojili ljudij, kakoršnih je treba. Vse o svojem času! Otroci v šolo, mladeniči in dekleta na delo!

Pri nas nekateri krogi res nekako čudno mislijo o šoli. Ta nasvet, mileje ravnati gledé na šolske zamude! Kaj pa še hočete? Ali naj kmetsko deco kar celo topleje polletje doma pustimo, da bo po pašnikih divjala ter se vadila v lenobi in

po gozdih pohajkovala? Ali ni dosti, da o osemletnem šolskem obisku že dolgo ni več sledu na deželi? Kajti če otrok pride še le v osmem letu v šolo, ker je bil prej baje bolan in premajhen, in če v zadnjih dveh letih uživa olajšanje obiskovanja čez poletje, po zimi pa zaradi trme ali pa slabosti starišev napram otrokom ne pride v šolo, dasi učitelj vsake 14 dni pošlje opomin: ali je tu še mogoče govoriti o faktični osemletni šoli? Naročujte raje ljudstvu, naj bolj pazi, da bodo otroci o pravem času iz šole domov dohajali ter se potem vadili dela; naročujte ljudstvu, naj otroke varuje slabe družbe, kjer se uničuje nramni in verski čut. Takim družbam pa pride v kremplje otrok, ki mora z odraslenimi na polji delati ali sploh kje drugje prebije šolski čas, samo v šoli ne. Naročujte starišem, naj skrbijo, da bodo otroci s koristjo šolo obiskovali; naročujte starišem, naj o šoli ne govoré zaničevalno v navzočnosti otrok. Skrbite za to, da bode ljudstvo spoznalo, da mu je šola le na korist in videli boste, da ne bo več treba tožiti o pretrdem ravnanji s šolskimi zamudami. Nikar ne mislite, da učitelji nimamo srca za ljudstvo; ravno ker med ljudstvom živimo, vidimo, kaj ga tlači in kako mu je pomagati. Sapienti sat. Ovi Javršč.

Iz Ptuj. (Veselica slovenskih abiturientov, učiteljskih in gimnazijcev mariborskih.) Dodelali smo svoje študije in treba se je ločiti od ljubljenih profesorjev in dragih sošolcev! Nekako tesno postaja človeku pri srci, ko podaja vsakemu posamezniku roko v slovo. Da bi se še jedenkrat vsi sešli in se še jedenkrat radovali pri petji in godbi, priredili smo 12. t. m. v starodavnem Ptuj veselicu, katera se sme prištevati naj-sijajnejšim dijaškim veselicam. Čeravno je bilo vreme ves dan nekako dvomljivo, vendar je bila udeležba mnogobrojna.

Točno ob 1/2 7. pričela se je veselica z ljubko pesnijo „Pozdrav“, po katerem je gymn. abiturjent Ozvald s srčnimi besedami pozdravil došle goste. Nastopno točko, Mozartov kvartet Oah. II. igrali so mladi umetniki prav izvrstno, kar je določno kazalo burno odobravanje poslušalcev. Istotako bili so mladi pevci pohvaljeni na krasnem zboru „Cigani“. Potem nastopi slavnostni govornik, učitelj. abiturjent J. Koropetz. Drže se izreka „Vse za vero, dom, cesarja“ opominjal je v jedernatem svojem govoru svoje kolege k resnemu delovanju. Krasno razvijaje svoje misli, podajal je posameznikom učiteljem, bodočim duhovnikom, juristom, zdravnikom in profesorjem zdrava navodila, kako jim je ravnati, da bode njih delovanje v javnosti narodu in domovini v korist in blaginjo. Za izboren svoj govor bil je govornik burno pohvaljen. Sedaj je sledila Alardva fantazija op. 37, to je solo na gosli s spremljevanjem glasovira. Mladi umetnik B. Serajnik je lahkotno premagal vse tehničke težave te kompoziciji in je, z

nenavadno spretno roko vodeč svoj lok, vdihoval svojemu godalu življenje in čvrste glasove. Pa tudi gymn. abiturjent Skaza bil je svoje težke nalogi popolnoma kos ter je izvrstno spremljal na glasovirju mladega umetnika. Tudi sledeča zbor „Mornar“ (bariton solo g. učitelj Šabec) in „Na Nehaju gradu“ (bariton solo g. drd. Bela Stuhec) izvrševala sta se dobro ter segala občinstvu globoko v srce. „Na Nehaju gradu“ je krasen hrvaški zbor. Raznovrstna dikcija in mnogi izpremeni taktovih načinov storé, da je pesem zanimljiva in izrazna, in ker je skladatelj navzlic posameznih raznovrstnostij ohranil v celoti jednotno obliko, zato je učinek pesni tudi čist in globok. Omeniti še moramo pevskega vodja učit. abiturijenta R. Kotzmutha, ki je res izvrstno rešil svojo nalago. Njegova oduševljenost in razumnost za glasbo se je očito kazala na zborih. — Ko je bil vsopred dovršen, prečital je gosp. učitelj Pulkó pesen, katero je nadarjeni pesnik gospoda Božidar Flegerič zložil za to dijaško veselico; gosp. Ozvald pa je prečital brzojavke, katerih je došlo lepo število.

Ponosno se smemo ozirati na to sijajno veselico, ki odločno kaže, da slovenski dijaški učiteljski uspéšno goje petje in godbo in da vedó vsako prosto urico porabiti, da si pridobé, kar je njim in domovini slovenski v korist in blaginjo! —o—

Iz Ljubljane. († Rudolf Dolenc.) Zopet je posegla nemila smrt v naše vrste in nam pobrala marljivega delavca na polji naše delavnosti.

Rudolf Dolenc, na vip. Planini, je utonil 26. jun. 1. v studeni Vipavi, kamor se je bil šel kopat. Zadel ga je mrtvoud, in še le po dolgem iskanji so potegnili iz vode njegovo truplo, truplo moža, ki je bil še pred dvema urama zdrav in vesel. Bil je žalosten sprevod. Kdor je le mogel, hitel je na kraj nesreče in spremil rajnega truplo v šolsko sloopje. Kdo opiše neizmerno žalost mlade udove, ko je spoznala kako brezozirno, kako naglo jo je ločila smrt od prezdravega soproga.

Pogreb je bil 28. julija na Planini. 16 tovarišev, 4 č. gg. duhovniki in nešteta množica se je udeležila maše zadušnice in spreveda na pokopališče, kjer smo izročili materi zemlji truplo jednega najdelavnejših svojih tovarišev. Ni ga bilo suhega očesa, ko se je jela zgrinjati brezčutna zemlja nad dragim pokojnikom. Bodi mu zemljica lahka! Saj je dobil gotovo zasluženó plačilo v nebesih, zakaj rajni Dolenc je bil vstrajen učitelj, vzoren rodoljub, zvest kristijan in iskren prijatelj. Škoda vrlega moža, a božji ukrepi so nam zemljanom neumljivi. Z Bogom, Rudolf!

Pokojni Rudolf Dolenc je bil rojen 1. 1866. na Gočah pri Vipavi. Ljudsko šolo obiskoval je v Vipavi, bil je vedno prvi učenec. V Gorici pohajal je gimnazijo do 3. razreda, potem je posvetil svoje moči vzgoji naroda. Učiteljsko pripravnico je dovršil

v Kopru l. 1887. z dobrim vspehom in bil nastavljen v Trnovo poleg Ilirske Bistrice, od tam je šel na Suhorije, pozneje v Orehek, v Vipavo in Podrago, kjer je bil stalno nameščen l. 1891. Na svoje zadnje mesto, namreč na Planino pri Vipavi je došel pred jednim letom. Dolenec je dosegel kot učitelj povsod prav dobre vspehe. Osobito je znal uvesti dobro disciplino, red in snago v šolo kakor tudi med učence. Njegovo veselje do petja, njegovi rodoljubni govori in njegov odkriti veseli značaj postavili so mu trajen spominek v srcih notranjskega ljudstva. Znal je orgljati, govoril poleg materinskega tudi nemški, hrvaški in italijanski jezik.

V sedmih letih svojega delovanja na vzgojeslovnem polju naše mladine je doživel gotovo mnogo lepih, a tudi mnogo bridkih ur. Ne spodobi se, da bi na tem mestu ponavljali krivice, ki so se mu godile, saj vemo, da je vsak učitelj trpin, kateremu nalagajo dan za dnem večjo odgovornost, njegove pravice in njegov ugled pa se često krši s takih strani, od koder bi kaj takega najmanje pričakovali. Ranjki Rudolf je voljno trpel vse krivice, zato upamo, da ga je Bog poplačal. Njegove najlepše ure, pa so bile gotovo one, ko se je ponosno oziral na vseh svojega truda, ko se je spominjal muk in pota, katerih ni zaman prestajal v prid svojemu milemu narodu; in če se je ob konci svojega mladega življenja ozrl nazaj na svoje delovanje, mogel je vsklikniti, kakor vskliknemo mi ob njegovi sveže nasuti

gomili. Nisi živel zaman! Postavil si si spomenik s svojo delavnostjo! — Večnaja mu pamjat! A.

(Imenovanje). Gimnazijski profesor v ministerstvu, gosp. Fran Hubad imenovan je ravnateljem učiteljskih izobraževališč v Ljubljani. Začasni glavni učitelj na ženski učit. pripravnici v Gorici, gosp. Viktor Bežek, pa je imenovan def. glavnim učiteljem na ženski učiteljski pripravnici v Ljubljani.

(Prememba v štajerskem deželnem šol. nadzorništvu.) Dosedanji c. kr. dež. šolski nadzornik za ljudsko šolstvo na Štajerskem, g. dr. Konrad Jarz je premeščen v Brn na Moravskem, na njegovo mesto pa pride novoimenovani dež. šolski nadzornik gosp. Viljem Linhart, dosedaj profesor in prvovodja učit. izobraževališč v Ljubljani.

Književne novosti. J. Giontini-jeva knjigarna je ravnokar na svitlo dala: „V delu je rešitev“. Poučna povest. Hrvatski spisal Davorin Trstenjak, prosto poslovenil Božidar Flegerič, 128 strani male 8°. Cena 30 kr. in „Šaljivi Jaka ali zbirka kratkočasnic za slovensko mladino“. Nabral in priredil Anton Kosi, učitelj. II. zvezek, 72 strani. Cena 24 kr. — „Slovensko-nemški slovar“. Izdan na troške rajnega knezoškofa Antona Alojzija Wolfa. Uredil M. Pleteršnik. 13. sešitek. V Ljubljani. Založilo in na svetlo dalo knezoškofijstvo. Tiskala Kat. Tiskarna. Cena 50 kr. Vsečina: „plotnica“ do „ponašati.“

Razpis natečajev.

Št. 1008, 1009, 1014.

Učiteljske službe.

V šolskem okraji Ptuj so s l. novembrom 1894. domestiti sledeče učiteljske službe:

1. nadučiteljska služba pri Sv. Barbari v Halóžah, IV. plač. vrsta,
2. učiteljsko mesto v Zavrčah, IV. plačilna vrsta,
3. podučiteljsko mesto pri Sv. Andreji v Slov. goricah, IV. plačilna vrsta in prosto stanovanje.

Prosilci naj vložijo svoje redno podprte, zlasti z zrelostnim in spričevalom učne usposobljenosti, z domovnico in oziroma za nadučiteljsko mesto tudi z dokazom usposobljenosti k pomočnemu poučevanju v katoliškem veronauku opremljene prošnje potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 16. septembra 1894. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Ptuj, 10. avgusta 1894.

2-2 Za predsednika: Dr. Ploj s. r.

Nadučiteljska služba

na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu (IV. pl. vrsta) s prostim stanovanjem je takoj nadomestiti.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje pravilno, posebno s spričalom zrelosti in z dokazom avstrijskega državljanstva obložene prošnje do 10. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Duhu, pošta Sv. Jurij na Ščavnici.

Okr. šol. svet v Gornjiradgoni, 7. avg. 1894.

2-2 Predsednik.

Razpis natečaja.

Št. 372.

V celjskem političnem okraji je umestiti ta-le učna mesta definitivno eventualno tudi provizorično:

1. Mesto stalnega okrajnega pomočnega učitelja za okoliš c. kr. okrajnega glavarstva Celje z dohodki podučitelja po III. plač. razredu.

2. Učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Gornjem gradu z dohodki po III. plač. razr.

3. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Dramljah pošta Št. Jurij ob južni žel., IV. plač. razred in prosto stanovanje.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti z zrelostnim spričevalom, potem s spričevalom učne usposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), potom predstojnega okr. šolskega sveta do 23. septembra 1894 in sicer z ozirom na pod 1) imenovano mesto pomočnega učitelja pri okrajnem šolskem svetu v Celji, z ozirom na ostali dve mesti pa pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Celje, 20. avgusta 1894.

Predsednik: Wagner s. r.

Podučiteljska služba.

Št. 519.

Na trirazrednici pri Veliki nedelji je ravnatelj podučiteljsko službo z dohodki po IV. plačilnem razredu.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti eventualno tudi s spričevalom učne usposobljenosti in domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 16. septembra 1894. pri krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ormoži, 9. avg. 1894.

2-2 Za predsednika: Ranner s. r.

Št. 525.

Učiteljska služba.

Na četrirazredni ljudski šoli pri sv. Miklavžu umestiti je učiteljsko mesto z dohodki po IV. plač. razredu definitivno ali provizorično.

Prosilci in prosilke zmožni nemškega in slovenskega jezika naj vložijo svoje prošnje, ki morajo biti opremljene z zrelostnim spričevalom, spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 23. septembra 1894** pri krajnem šolskem svetu v sv. Miklavžu.

Okr. šolski svet v Ormoži, 28. avgusta 1894.

1-2

Predsednik: Ranner s. r.

Št. 732.

Opetni razpis natečaja.

(Podučiteljsko mesto.)

Na dvorazredni ljudski šoli III. plačilnega razreda v Vuhredu (žel. postaja), s prostim stanovanjem, toda brez pohištva je podučiteljsko mesto takoj definitivno eventuelno provizorično umestiti.

Obeh deželnih jezikov zmožni prosilci ali prosilke naj vložijo svoje postavno opremljene prošnje, katere je podpreti z dokazom avstrijskega državljanstva, najdalje **do 28. septembra 1894** predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu v Vuhredu.

Okr. šolski svet Marenberg, 30. avg. 1894.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 372.

Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici pri Sv. Florijanu poleg Boča je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po IV. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, eventuelno tudi s spričevalom učne

usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom **do 16. septembra 1894** pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Rogateci, 10. avgusta 1894.

2-2

Za predsednika: Ranner s. r.

Št. 548.

Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici na Runčah je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po IV. plačilnem razredu in prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, eventuelno tudi s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom **do 23. septembra 1894** pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Ormoži, 20. avgusta 1894.

2-2

Za predsednika: Ranner s. r.

Št. 1152.

Natečaj.

Okr. š. sv.

V sežanskem šolskem okraji so takoj namestiti ta-le učiteljska mesta definitivno ali tudi provizorno:

1. Mesto učitelja-voditelja na mešani jednorazredni ljudski šoli:

2. Mesto učitelja-voditelja na mešani jednorazredni ljudski šoli:

a) v Avberu,

b) v Devinščini pri Proseku,

c) v Koprivi in

d) v Velikem dolu;

2. Mesto učiteljice na dvorazrednici v Povirji.

Prosilci naj vložijo svoje s spričevali opremljene prošnje c. kr. okr. šolskemu svetu v Sežani.

C. kr. okr. š. svet Sežana, 21. avgusta 1894.

Predsednik.

Th. Kaltenbruner-jeva prodajalnica knjig, umetnin in muzikalij, gosposke ulice 15 MARIBOR gosposke ulice 15

priporoča svojo

bogato zalogo vezanih in nevezanih proizvodov iz vseh strok literature in véde.

Naročba na časopise, kakor sploh vsa došla naročila se točno in hitro izvršujejo.

Knjig in muzikalij so razložene najnovejše prikazni

in se tudi na ogled in izbero razpošiljajo.

Vsakovrstne učne knjige za javne in zasebne učne zavode

se vedno dobé.

Imeniki na zahtevanje brezplačno in franco.

Vsebina. I. Šesta skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — II. Samodelavnost pri pouku. (Gov. L. Cernej.) — III. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (H. Schreiner in J. Koprivnik.) (XXXV.) — IV. Dopisi in druge vesti. — VI. Natečaji in inserat.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.)